RESOLUCIJA EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2023/1872

z dne 10. maja 2023

s pripombami, ki so del sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Evropske agencije za kemikalije (ECHA) za proračunsko leto 2021

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju sklepa o razrešnici glede izvrševanja proračuna Evropske agencije za kemikalije za proračunsko leto 2021,

— ob upoštevanju člena 100 in Priloge V Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A9-0133/2023),

A. ker je na podlagi poročila o prihodkih in odhodkih ([1]) Evropske agencije za kemikalije (v nadaljnjem besedilu: agencija) njen proračun v proračunskem letu 2021 znašal 110 728 826 EUR, kar je 1,25 % več kot leta 2020; ker približno 26 % proračuna agencije izvira iz pristojbin in dajatev, 72 % pa prispevajo Unija in tretje države;

B. ker Računsko sodišče v poročilu o zaključnem računu agencije za proračunsko leto 2021 (v nadaljnjem besedilu: poročilo Računskega sodišča) navaja, da je prejelo razumno zagotovilo o zanesljivosti računovodskih izkazov agencije ter o zakonitosti in pravilnosti z njimi povezanih transakcij;

Upravljanje proračuna in finančno poslovodenje

1. z zadovoljstvom ugotavlja, da je zaradi proračunskega spremljanja v proračunskem letu 2021 stopnja izvrševanja sredstev za prevzem obveznosti iz tekočega leta dosegla 98,39 %, kar je nekoliko manj (0,10 %) kot v letu 2020, in da je stopnja izvrševanja sredstev za plačila znašala 86,23 %, kar je 1,31 % več kot v letu 2020;

2. ugotavlja, da se agencija financira s pristojbinami, ki jih plačuje industrija, in izravnalnim prispevkom Unije v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]), Uredbo (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]) in Uredbo (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) ter s prispevkom Unije v zvezi z dejavnostmi v skladu z več okoljskimi direktivami in mednarodnimi konvencijami; ugotavlja tudi, da je agencija v letu 2021 zbrala prihodke iz pristojbin in prispevkov v skupnem znesku 30 198 445 EUR, medtem ko je iz proračuna Unije prejela 79 665 478 EUR (vključno s prispevki tretjih držav), 4 349 206 EUR pa iz prispevkov v okviru posebnih sporazumov; priznava, da so se prihodki agencije od pristojbin po končnem roku za registracijo iz Uredbe (ES) št. 1907/2006 v letu 2018 občutno zmanjšali, zaradi česar je agencija pri financiranju svojih dejavnosti vse bolj odvisna od Unije;

([1]) UL C 141, 29.3.2022, str. 120.

([2]) Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1).

([3]) Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L 353, 31.12.2008, str. 1).

([4]) Uredba (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov (UL L 167, 27.6.2012, str. 1).

3. poudarja, da je treba obravnavati težavo, da prihodki agencije od pristojbin niso predvidljivi; poziva Komisijo, naj v skladu s svojo zavezo iz strategije na področju kemikalij za trajnostnost nemudoma predstavi predlog za okrepitev upravljanja agencije in povečanje vzdržnosti njenega modela financiranja ([5]);

Uspešnost

4. ugotavlja, da je agencija pregledala strateški načrt za obdobje 2019–2023; ugotavlja, da je agencija izvedla 194 od 214 ukrepov in ciljev, določenih v delovnem programu za leto 2021, ter da preostalih 18 ukrepov in izložkov večinoma ni bilo doseženih zaradi pandemije covida-19, predvsem ker so partnerji podatke posredovali z zamudo ali pa je bil njihov obseg manjši od predvidenega; ceni, da so bili ključni kazalniki uspešnosti izpolnjeni in da je agencija opozorila na ukrepe, s katerimi bi bilo mogoče izboljšati učinkovitost in uspešnost njenega dela; vendar priporoča, naj se agencija seznani s kazalniki, ki še niso bili doseženi ali pri katerih napredek zaostaja;

5. ugotavlja, da je agencija med regulativnimi organi gonilna sila pri izvajanju zakonodaje Unije o kemikalijah, njen cilj pa je varovati zdravje ljudi in okolje ter spodbujati inovacije in konkurenčnost; je seznanjen, da agencija zagotavlja informacije o kemikalijah, podjetjem pomaga pri spoštovanju zakonodaje in spodbuja varno uporabo kemikalij;

6. je seznanjen z dosežki agencije na področju prepoznavanja in obvladovanja tveganja problematičnih snovi, med drugim s skupno 371 preverjanji skladnosti, opravljenimi v letu 2021, ter z osnutkom ocene in osnutkom profila tveganja za dve snovi, da bi opredelili nova obstojna organska onesnaževala; je seznanjen z dosežki na področju varne in trajnostne uporabe kemikalij v industriji, ki med drugim vključujejo obveznost obveščanja o nevarnih zmeseh za poklicno in potrošniško uporabo, ki je začela veljati leta 2021; je seznanjen z dosežki agencije na področju trajnostnega ravnanja s kemikalijami z izvajanjem zakonodaje Unije, zlasti z *ad hoc* podporo Komisiji v zgodnji fazi izvajanja trajnostne strategije za kemikalije;

7. pozdravlja dejstvo, da je agencija okrepila svoja prizadevanja za spremljanje skladnosti in je bila v veliki meri uspešna pri odkrivanju neskladnih registracij in pri spremljanju podjetij, ki morajo pojasniti posredovane podatke; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da kljub tem prizadevanjem približno 40 % teh podjetij še vedno ne izpolnjuje zahtev; ugotavlja, da je izvrševanje v sodelovanju z državami članicami dolgotrajen proces in da bi bilo mogoče zadeve rešiti hitreje, če bi imela agencija na voljo zakonodajna sredstva za odvzem registracijskih številk podjetjem, ki ne spoštujejo pravil;

8. ugotavlja, da agencija z memorandumi o soglasju tesno sodeluje z drugimi agencijami Unije, kot so Evropska agencija za varnost hrane, Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni ter Evropska agencija za zdravila; poudarja pomen takšnega pristopa, da se zagotovi skladnost dela vsake agencije z delom drugih agencij in da se izpolnijo zahteve dobrega finančnega poslovodenja; pozdravlja skupne službe in spodbuja sodelovanje med agencijami Unije, če je le mogoče;

9. ugotavlja, da je agencija leta 2021 začela skupni projekt z Evropsko agencijo za okolje, da bi Komisiji pomagala pri razvoju okvira kazalnikov o kemikalijah za spremljanje dejavnikov in učinkov kemičnega onesnaževanja ter merjenje učinkovitosti zakonodaje o kemikalijah;

10. ugotavlja, da je agencija Komisiji zagotovila znanstveno-tehnično podporo pri izvajanju strategije na področju kemikalij za trajnostnost in da je objavila petletno poročilo o izvajanju uredbe (ES) št. 1907/2006 in Uredbe (ES) št. 1272/2008 ([6]);

([5]) Strategija na področju kemikalij za trajnostnost: Okolju brez strupov naproti, COM(2020)0667, 14. oktober 2020, str. 16.

([6]) Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L 353, 31.12.2008, str. 1).

Kadrovska politika

11. ugotavlja, da je bil kadrovski načrt na dan 31. decembra 2021 uresničen 97,41-odstotno, saj je bilo zaposlenih 453 od 467 začasnih uslužbencev, odobrenih v proračunu Unije (leta 2020 je bilo odobrenih 463 delovnih mest); ugotavlja tudi, da je za agencijo v letu 2021 delalo 130 pogodbenih uslužbencev in 3 napoteni nacionalni strokovnjaki;

12. poudarja, da je treba v agenciji poskrbeti za zadostno število zaposlenih, da bo mogoče zadostiti potrebam iz evropskega zelenega dogovora, strategije Unije na področju kemikalij za trajnostnost, akcijskega načrta za krožno gospodarstvo in zlasti strategije za ničelno onesnaževanje;

13. obžaluje, da se je povečalo neravnovesje med spoloma v višjem in srednjem vodstvu agencije, pri čemer 27 (82 %) delovnih mest zasedajo moški in 6 (18 %) ženske; ugotavlja, da agencija poroča o zastopanosti spolov v upravnem odboru, in sicer je v njem 15 moških (42 %) in 21 žensk (58 %), med vsemi uslužbenci pa je 261 moških (46 %) in 312 žensk (54 %); pozdravlja dejstvo, da je agencija marca 2022 sprejela Listino o raznolikosti in vključevanju, katere cilj je tako na podporni kot na vodstveni ravni povečati delež nezadostno zastopanih spolov; poziva agencijo, naj čim prej sprejme konkretne ukrepe za doseganje uravnotežene zastopanosti spolov na vseh ravneh hierarhije v agenciji in o tem poroča organu za podelitev razrešnice;

14. je seznanjen, da agencija izvaja politiko proti nadlegovanju in uporablja ustrezne smernice; pozdravlja, da je v letu 2021 za vse uslužbence organizirala usposabljanje za preprečevanje nadlegovanja; priznava, da vodstvo spodbuja ustrezno ravnanje, zato organizira srečanja med uslužbenci in zaupnimi svetovalci, v primeru konfliktov pa ponuja pomoč usposobljenih mediatorjev na delovnem mestu;

15. opozarja, kako pomembno je razviti dolgoročno kadrovsko politiko na področju usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, vseživljenjskega usmerjanja in ponudbe posebnih možnosti usposabljanja za poklicni razvoj, uravnoteženo zastopanost spolov na vseh kadrovskih ravneh, delo na daljavo, pravico do odklopa, izboljšanje geografske uravnoteženosti, da se zagotovi ustrezna zastopanost iz vseh držav članic, ter zaposlovanje in vključevanje invalidov, pa tudi skrb za njihovo enako obravnavo in obsežno spodbujanje možnosti zanje;

Preprečevanje in obvladovanje nasprotij interesov ter preglednost

16. z zadovoljstvom ugotavlja, da agencija na svojem spletnem mestu še naprej objavlja življenjepise vseh članov upravnega odbora in drugih odborov, vključno s predsedniki, ki so uslužbenci agencije, izvršnim direktorjem in vsemi člani komisije za pritožbe; pozdravlja tudi dejstvo, da se politika agencije za preprečevanje nasprotja interesov nanaša na celotno zaposlitveno obdobje uslužbencev in da se za ohranitev neodvisnosti zunanji strokovnjaki, ki sodelujejo v znanstvenih odborih, upravnem odboru in forumu za izvrševanje, pregledujejo glede na šest ciljno usmerjenih meril za upravičenost;

17. ugotavlja, da v letu 2021 ni bilo primerov žvižgaštva; z zadovoljstvom ugotavlja, da je agencija vzpostavila potreben okvir za zaščito žvižgačev na ravni agencije;

18. vztraja, da je treba uvesti bolj sistematična pravila o preglednosti, nezdružljivosti, nasprotju interesov, nezakonitem lobiranju in pojavu vrtljivih vrat; kljub temu ugotavlja, da morajo uslužbenci agencije v prvih dveh letih po prenehanju zaposlitve v agenciji priglasiti nove poklicne dejavnosti in da lahko agencija novo dejavnost prepove ali določi pogoje v zvezi z njo; ugotavlja, da je upravni odbor agencije decembra 2016 pregledal strategijo agencije za boj proti goljufijam; poziva agencijo, naj okrepi svoje mehanizme notranje kontrole, vključno z vzpostavitvijo notranjega protikorupcijskega mehanizma;

Notranja kontrola

19. ugotavlja, da služba za notranjo revizijo v letu 2021 ni izvedla posebne revizije, pri kateri bi se osredotočila na pripravo strateškega revizijskega načrta za obdobje 2022–2024; z zadovoljstvom ugotavlja, da je bilo med nadaljnjim spremljanjem po reviziji integrirane regulativne strategije za leto 2020 ugotovljeno, da je mogoče vsa priporočila zaključiti; z zadovoljstvom ugotavlja, da je služba za notranjo revizijo zaključila preostala odprta priporočila iz naknadne revizije upravljanja smotrnosti poslovanja, izvedene leta 2020;

20. ugotavlja, da je služba za notranjo revizijo izvedla tri revizije zagotovil o pravilnosti in kakovosti sistemov notranje kontrole ter učinkovitosti in uspešnosti operacij; ugotavlja, da so bila na podlagi prve revizije opredelitve in ocene okoljskih vidikov v agenciji pripravljena tri priporočila; ugotavlja, da je bilo na podlagi druge revizije postopka načrtovanja, spremljanja in poročanja agencije podanih pet pomembnih priporočil; ugotavlja, da je bilo na podlagi tretje revizije odobritve biocidnih aktivnih snovi (v okviru programa pregleda) podanih pet priporočil (vključno z zelo pomembnim priporočilom);

21. ugotavlja, da je služba agencije za notranjo revizijo izvedla dve naknadni reviziji, da bi preverila izvajanje akcijskih načrtov, pri tem pa ugotovila, da se še vedno izvajajo en zelo pomemben in dva pomembna ukrepa; poziva agencijo, naj organu za podelitev razrešnice poroča o napredku v zvezi s tem;

22. poudarja, da je treba izboljšati sisteme upravljanja in kontrol, da se zagotovi pravilno delovanje agencije; odločno vztraja, da so učinkoviti sistemi upravljanja in kontrol nujni za to, da bi preprečili nasprotja interesov, manjkajoče predhodne/naknadne kontrole, neustrezno upravljanje proračunskih in pravnih obveznosti ter nevnašanje problematičnih zadev v register izjem;

Digitalizacija in zeleni prehod

23. z zadovoljstvom ugotavlja, da je agencija leta 2021 izvedla obvezno kampanjo ozaveščanja o varnosti in uvedla ukrepe za naprednejšo zaščito elektronske pošte, ki med drugim vključujejo varnostne elemente, kot so uvrščanje priponk k e-pošti v peskovnik, varne povezave za URL-je v elektronskih sporočilih in napredno odkrivanje; z zadovoljstvom ugotavlja, da je agencija izboljšala zmožnost odkrivanja potekajočega vdora v sistem in zlorabe identitet, s čimer želi, kadar pride do začetnega nepooblaščenega dostopa do manj pomembnih sistemov agencije, preprečiti napredovanje k bolj kritičnim sistemom;

24. ugotavlja, da agencija uporablja in upošteva najsodobnejše varnostne prakse, da bi zaščitila zaupne informacije v informacijskih sistemih agencije in v tranzitu s pooblaščenimi uporabniki, kot so organi držav članic, ter da z izvajanjem notranjih ocen tveganja in ocen ranljivosti, pa tudi z varnostnim testiranjem, za katerega najame neodvisne varnostne strokovnjake, redno preverja učinkovitost vzpostavljenih varnostnih ukrepov;

25. ugotavlja, da je agencija pripravila okoljski delovni program za obdobje 2020–2022, v katerem so določeni cilji za zmanjšanje porabe naravnih virov, količine odpadkov in ogljičnega odtisa agencije; z zadovoljstvom ugotavlja, da je sistem okoljskega upravljanja v agenciji, certificiran po standardu ISO 14001, uspešno prestal nadzorno in notranjo revizijo, zunanji okoljski pregled in presojo okoljskega preverjanja;

26. poudarja, kako pomembno je povečati digitalizacijo agencije, ko gre za notranje delovanje in upravljanje, pa tudi za pospešitev digitalizacije postopkov; poudarja, da mora biti agencija na tem področju še naprej proaktivna, da bi preprečili digitalno vrzel med agencijami; opozarja pa, da je treba sprejeti vse potrebne varnostne ukrepe, da bi preprečili tveganje za spletno varnost obdelanih informacij;

27. spodbuja agencijo, naj tesno sodeluje z Agencijo Evropske unije za kibernetsko varnost (ENISA) in skupino za odzivanje na računalniške grožnje za institucije, organe in agencije EU (CERT-EU), izvaja redne ocene tveganja svoje infrastrukture IT ter redno revidira in testira svojo kibernetsko obrambo; predlaga, naj se vsem uslužbencem agencije ponudijo programi usposabljanja na področju kibernetske varnosti, ki jih je treba redno posodabljati; poziva agencijo, naj hitreje razvije politiko kibernetske varnosti, jo predloži pred 31. decembrom 2023 in o tem poroča organu za podelitev razrešnice;

Neprekinjeno poslovanje med krizo zaradi covida-19

28. ugotavlja, da si agencija, potem ko je delo v prejšnjih letih v velikem obsegu potekalo pretežno na daljavo, prizadeva uvesti nove možnosti za ozaveščanje osebja; ugotavlja, da je agencija leta 2021 organizirala 18. letno srečanje mreže varnostnih uradnikov, na katerem so razpravljali o zadevah, povezanih z novim orodjem za upravljanje identitete, informacijskimi tehnologijami in posledicami trajnostne strategije za kemikalije za varnost IT;

Preizkušanje na živalih

29. poudarja, da si je agencija še naprej prizadevala za postopno opustitev testiranja na živalih v Evropi, kolikor je to bilo mogoče v skladu z veljavnim regulativnim okvirom; pozdravlja, da je agencija za enoto B2 za računalniško ocenjevanje uvedla mandat za metode, ki ne vključujejo preizkušanja na živalih; priznava, da je to nujen korak v pravo smer, vendar ne zadostuje; zato spodbuja agencijo, naj sodeluje z vsemi deležniki, da bi pospešila prehod na polno uporabo metod za preskušanje varnosti kemikalij, ki ne vključujejo preizkušanja na živalih; znova poudarja, da zakonodaja od podjetij zahteva, da uporabljajo alternativne metode, kadar koli je to mogoče, zato bi morala podjetja preizkuse na živalih izvajati le v skrajnem primeru;

30. spodbuja agencijo, naj ustanovi delovno skupino, ki se bo osredotočala na zmanjšanje obsega in iskanje nadomestne možnosti za preizkušanje na živalih;

31. pozdravlja dejstvo, da bo Komisija sodelovala z agencijo pri pripravi časovnega načrta za opredelitev potreb po prehodu na sistem za regulacijo industrijskih kemikalij, ki ne bo vključeval preizkušanja na živalih; meni, da bi morali biti Evropska agencija za varnost hrane in Evropska agencija za zdravila del skupine, ki pripravlja ta načrt; poziva, naj načrt vsebuje ambiciozne in obsežne mejnike za pospešitev regulativne uporabe in sprejemanja metod, ki ne vključujejo preizkušanja na živalih;

Druge pripombe

32. ugotavlja, da so bila v letu 2021 organizirana usposabljanja na področju požarne varnosti in evakuacije za vse uslužbence agencije ter ločena usposabljanja za ponudnike storitev v prostorih agencije; pozdravlja, da je bil načrt za reševanje v izrednih razmerah posodobljen in sporočen helsinškim organom za reševanje; ugotavlja, da je finska certificirana organizacija za usposabljanje na področju radiološke zaščite organizirala usposabljanje za uslužbenca agencije za radiološko zaščito;

33. ugotavlja, da je agencija v letu 2021 še naprej promovirala svoje delo prek medijev, pri čemer je bilo pripravljenih več kot 4 000 izrezkov, od tega je bilo 58 % objavljenih v splošnih medijih; ugotavlja, da so uslužbenci agencije prek lastnih kanalov še naprej dejavno izmenjevali vsebine v družbenih medijih in da je bila v letu 2021 v družbenih medijih (Twitter, LinkedIn in Facebook) dejavna tudi agencija, ki je sodelovala z državami članicami in deležniki pri skupnih kampanjah, kot je koda UFI (enolični identifikator formule);

34. poziva agencijo, naj še naprej vzpostavlja sinergije (na primer pri človeških virih, upravljanju stavb, storitvah IT in varnosti) ter izboljšuje sodelovanje, izmenjavo primerov dobre prakse ter razprave o področjih skupnega interesa z drugimi agencijami Unije, da bi povečala učinkovitost;

35. sporoča, da so druge ugotovitve horizontalne narave, ki spremljajo sklep o razrešnici, zbrane v resoluciji z dne 10. maja 2023 ([7]) o uspešnosti, finančnem poslovodenju in nadzoru agencij.

([7]) Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0190.